

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDEKEN
Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy hóra ... 4 kor.

Nyilttérli közlemények
mezállopdás saerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vessetek polotájában.

TELEFON-SZÁM: 57.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Köszel főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, augusztus 9.

Szurmay Sándor a tisztkar nyomoráról.

(Ényomják a hadsereg reformnál a magyar ezredek. — A képviselőház ülése.)

Szász Károly elnök féltizenegy órakor nyitotta meg a képviselőház ülését. Napirenden van a katonai ellátásról szóló javaslat.

Szurmay Sándor báró honvédelmi miniszter halás köszönetét fejezi ki a vitában résztvevő összes képviselőnek tárgyilagossáért és azért, hogy a javaslatot pártkülönbség nélkül elfogadták, ezzel is dokumentálva, hogy milyen hálát és szeretetet érez az egész törvényhozás hőseink iránt. Csak Juriga képviselőt veszi ki, aki egészen más uton halad, amelyen sem ő, sem a Ház más tagja nem követi.

Felhozták a katonáorvosok és a Vörös Kereszt kérdését. Ugy az orvosok, mint a Vörös Kereszt a háboru egész tartama alatt nemcsak a hadsereget, hanem a nemzetet is mély hálára kötelezték.

Örömmel állapítja meg, hogy a tiszti fizetésemelés kérdésében az egész Háznak az az álláspontja, hogy igenis szükség van a tiszti és mindjárt hozzáteszi, a legénységi fizetések fel-emelésére. A nemzetnek ez nemcsak kötelessége hős fiairól, de becsületbeli tartozása is. Visszautasítja azt, hogy éppen ő volna az, aki nem viseltetnék kellő megértéssel e kérdés iránt. Teljesen osztozik abban a nézetben, hogy a nemzet e javaslattal tartozásának csak egy részletét törleszti. Épp oly melegen fogja kezelni a tiszti fizetések kérdését is és annak idején kezdeményező lépéseket fog tenni.

(Élelmiszer kell a tisztnak.)

A fizetésemelésre szükség van, de a mostani sajnós, még mindig ingadozó pénzvisszonyok mellett, csakis a természetbeni ellátás lehet hivatva arra, hogy igazán hathatósan segítsünk a bajokon. Ha módot nyújtunk a tisztnak arra, hogy 50—50 koronáért egy cipőt vegyen és hogy gyermekcipőt ingyen, vagy 15—20 koronáért kaphasson, ha módot nyújtunk arra, hogy ruhához, tüzelőanyaghoz, élelmiszerhez jusson a kincstártól, vagy más ilyen intézményektől, ez többet ér, mint egy bizonytalan fizetésemelés, amelylyel együtt különben is mindig fokozódik a drágaság.

Elismeri, hogy a létesített intézmények nem mindenben funkcionálnak úgy, mint kellene, de ez csak azon mulik, hogy nem mindenütt megfelelő ember irányította. Intézkedett, hogy a honvédelmi miniszteriumban, ahol eddig több osztály foglalkozott ezekkel az ügyekkel, ez ügyek külön osztályban egyesíttessenek és ennek élére egy olyan törzstisztet állított, aki nagy szeretettel viselkedik az ügy iránt és nagy tapasztalatokkal rendelkezik. A kergazdaságról szólva hangoztatja, hogy jutalmazni kell a legénységet is, amely megmunkálja a földet. Ismerteti a beszerzési központok működését. Minden megtörtént, hogy beszerzések a megfelelő szükségleti cikkeket és ha egyik-másik helyen hiányoztak bizonyos szükségletcikk, ez csak a vezetőség hibája.

Sok szónoklat hangzott el a rokkantak ügyében is. Teleki Pál gróf szakszerű előadása után én csak annyit mondhatok, hogy a legmelegebb érdeklődéssel viseltetem a kérdés iránt. (Helyeslés.)

A csendőrség ellátásáról szólva, megjegyzem, hogy a csendőr tisztviselőkarra is vonatkoznak a javaslatoknak a honvéd tisztkarra vonatkozó rendelkezése és ez az ellátási törvény gondoskodik a csendőrségről is. Kár volna tehát annak sok célszerű intézkedését megbolygatni.

Tisza István grófnak volt egy megjegyzése a rokkantak kérdésével kapcsolatban a művégtagokról. Én az ő javaslatát méltányosnak tartom és az illetékes faktorokkal nem kételkedem abban, hogy ők is hozzá fognak járulni indítványához. Nem fogadhatom el Kállay Ubulnak azt a javaslatát, hogy a művégtagok készítését tisztán a kincstár fizesse meg. A drágább művégtagok készítésénél azonban igenis segítségére leszünk az illetőknek. (Helyeslés.)

A rokkantak szaporítására nincs szükség, mert az új törvény által adott rokkantjuttatásból a rokkant szivesebben él otthon családjában és ezért nincs is tolongás a rokkantok felé. Fontos kérdést vetettek fel a szolgálati idő tekintetében. A 12. szakasz biztosítja arra, hogy tulajdonképp 35 évi szolgálat után minden tiszt teljes nyugdíjjal vonulhat vissza. Mégis fenntartották a 40 évet. Ez éppen a tisztek érdekében történt, mert a legtöbb tiszt nem óhajt 35 évi szolgálat után nyugalomba vonulni. Ezután ismerteti a hivatalból való nyugdíjazás rendszerét.

Az özvegyi ellátásról megjegyzi, hogy azon az alapon állították össze, hogy mindenkinek dolgoznia kell, a mennyire bír, ha még oly csekély mértékben is. Igaza van Fényes Lászlónak, hogy hatszáz korona egy özvegynek kevés, amennyit akkor kap, ha tüdőbeteg. De a tüdőbeteg özvegyek száma az esetek kis része.

Az özvegyek legnagyobb része valami munkát fog tudni végezni, mert megkövetelik tőle, hogy épp úgy dolgozzék, mint a férfi. Magyarország lakosságának hetvenöt százaléka földműves, az özvegyek nagyobb tömege el tud helyezkedni a falun. Azt hiszi, a törvény intézkedései e tekintetben teljesen megfelelnek.

A legénység nyugdíjáról a következőket jegyezheti meg: 50 százalékos keresetképtelenségénél 580 korona nyugdíj, de ez egy olyan állapot, amelyben a nyugdíjas még sokat tud dolgozni. Hetven százalékos keresetképtelenségnél a nyugdíj az eddiginek két és félszerese, teljes keresetképtelenségénél az eddiginek négyszerese. Aki dolgozni akar, az meg fog tudni élni, aki pedig nem tud dolgozni, arról gondoskodunk. Ez volt a javaslat alapelve. Kéri a javaslat elfogadását. (Zajos éljenzés és taps.)

A Ház a javaslatot általánosságban elfogadta. Egry Béla határozati javaslatát mellöz-

ta. A részletes tárgyalás során a honvédelmi miniszter indítványára úgy határoztak, hogy a törvény első három része megmarad közös címet alatt, a negyediket pedig új címmel külön törvényvé alakítják.

(Fényes és Héderváry „nyájaskodása.”)

A második szakasznál Szilágyi Lajos azt kérde, hogy jogában áll-e a hadvezetőségnek nyugállományba helyezni az irodai szolgálatra alkalmas tiszteket.

Szurmay Sándor báró honvédelmi miniszter: Van joga. Ha egy hely az irodában megüresedik, ilyen tiszttel töltik be.

A kilencedik szakasznál Szilágyi Lajos azt kérde, hogy a háboruban eltöltött idő, minden foglalkozási ágnál duplán számít-e.

A szakaszt változatlanul elfogadták. A tizedik szakasznál Szilágyi Lajos a tiszti minősítés reformját sürgeti és a titkosság eltörlését követeli. A vezérkarnál nem a minősítési táblázaton dől el a tiszt sorsa, hanem egyéni leírason. Veszedelmesnek tartja a szakaszt, mert úgy tudja, hogy

a hadsereg újjászervezésénél megmarad a jelenlegi császári és királyi tábornoki kar s így a magyar ezredek vezérőrnagyi kinevezésük előtt elfogják nyomni és kényszerítik, hogy nyugdíjba menjenek.

A Ház a szakaszt eredeti szövegezésében elfogadta.

A 16-ik szakasznál Fényes László módosítást nyújt be, amelyet a Ház Fényes szavazata ellenében elvet.

Fényes László: Hiába itt minden!

Héderváry Lehel: Piave itt minden!

Fényes László: Csak ügynökösködni lehet ugy-e?

Héderváry Lehel: Bakkaráznál a Fészekben!

Fényes László: Ügynökösködni és vagvont szerezhni!

Héderváry Lehel: Be kell bizonyítani. Ne tessék szájaskodni, tessék kiállni a placra!

Fényes László: Ügynökösködni! (Az egész párbeszéd félhangon folyt le a két képviselő között.)

A 25-ik szakasznál Szilágyi Lajos azt kéri, hogy a vak tisztek vezetőit a háboru után is hagyják meg, mert szegények és nem tudnak maguknak más vezetőt szerezni.

Szurmay Sándor honvédelmi miniszter: A kormány nem fog elzárkózni a kérelem elől.

Az 50-ik szakasznál Brodi Ernő azt kérde, mi történik, ha a rokkantak mű végtagjai elkopnak. Kapnak-e másik protézist?

Szurmay Sándor honvédelmi miniszter: Az állam ugyan csak egyszer ad mű végtagot, de méltányos esetben újjal fogják pótolni az elkopottat.

A 108-ik szakasznál Szilágyi Lajos alacsonyok találja a hadiözvegyek és árvák részére megállapított segélyösszeget.

A Ház a szakas... változtatás... A...

A 122-ik szakasznál Pirkner János azt követeli, hogy a vörös keresztés ápolónok ugyanolyan elbánásban részesüljenek, mint a legénység és ilyen értelmű módosítást nyújt be.

Az elnök szavazásra teszi fel a módosítást. Mellette 14, ellene 17 szavazott. Az elnök megállapítja, hogy a Ház határozatképtelen és 10 percre felüggeszti az ülést.

Szűnet után Pirkner János visszavonta módosítását.

A képviselőház azután részleteiben is elfogadta a javaslatot, majd tárgyalás alá vette azt a kiegészítő javaslatot, amelyet a honvédelmi miniszter a póttáradék engedélyezés tárgyában nyújtott be és amelyet vita nélkül elfogadtak.

A Ház ezután Gyöngyös újjáépítésére be-terjesztett javaslattal foglalkozott, amelyvel lapunk más helyén foglalkozunk, majd két óra-
kor megállapította az elnök a holnapi ülés napirendjét, amelyen a katonai javaslatok harmadik olvasása, Gyöngyös újjáépítése, a tisztviselők adósságának konvertálása, valamint men-
telmi ügyek szerepelnek. Ezután a közle-
mezési miniszter válaszolt több interpellációra, a
mírói lapunk más helyén írunk.

Beváltásra kerülő királyi szó

(Gyöngyös felépül romjaiból.)

Több mint egy esztendeje, hogy Gyöngyös porrá égett és a magyar képviselőház csak ma jutott abba a helyzetbe, hogy ennek a sokat szenvedett városnak újjáépítésére anyagi eszközöket adjon az állam vagyonságból. A király, amikor látogatásban volt Gyöngyösön, megígérte, hogy a város fel fog épülni romjaiból. Ezt az ígéretet be kell váltani az országnak.

A képviselőház ma hozzáfogott a törvényjavaslat tárgyalásához, amelyet a város képviselője, Török Kálmán hosszabb beszédben elfogadásra ajánlott.

Tegnap délelőtt Gyöngyös város öttagú küldöttsége tisztelt *Wekerle* Sándor dr. miniszterelnöknel, akitől a város alapítványi közkórházának további építésére segély vagy kölcsön folyósításának engedélyezését kérték. Az *Aradi Közlöny* fővárosi munkatársának alkalma volt *Kemény* János polgármesterrel a város újjáépítéséről, a munkálatok mai állásáról beszélgetnie. A város polgármestere a következőket mondta:

— Ha a parlament előtt fekvő törvényjavaslat tárgyalását a Ház befejezte, akkor a már folyamatba tett munkálatokhoz sokkal erőteljesebben láthatunk hozzá, mint eddig. Most egyelőre az építkezéshez szükséges anyagokat állítjuk elő. Már két gyárban gyártják a téglát. A válaszfalak építéséhez szükséges nyersanyag is már Gyöngyös rendelkezésére áll. Egyelőre csak rendes téglát gyártunk, a homoktéglák készítéséhez még nem kezdhetünk. A legfontosabb elvégzendő munka a kisajátítás kérdése. Ehhez csak a város újjáépítéséről szóló törvényjavaslat törvényerőre emelkedése után nyulhatunk. Téli előtt tett alá hozzuk a kislakásokat. Most a munkásbarakkok egy részének építésével készülünk csak el.

Az immár több mint egy éve húzódo tárgyalásoknak kell tulajdonítani, hogy a város újjáépítési munkálatai ennyire eltolódtak. A kormányválságok miatt a miniszteriumokban nem vették komolyan a javaslat megszerkesztését. Ha a törvényjavaslat még tavaly készült volna el és az országgyűlés azt télen vagy kora tavasszal tárgyalta volna, akkor nem történhetett volna ilyen késedelem. Tavasszal elvégezhetők volna az előkészületek, nyárra pedig megkezdtük volna az építkezést. Most már csak rövid idő áll erre az évre rendelkezésünkre.

Tehetségek új iskolája.

(Aradi tanár az életbeléptetett reform-gimnáziumról.)

Évtizedek óta akarják gyökeresen reformálni a középiskola szervezetét. Nagy irodalmi vita anyagán kívül szaktanácskozmányok, kongresszusok egész sorának aktái nem tudtak határozott alapot adni arra, hogy a középiskolák végleges formája fölött nemcsak nálunk, hanem az e kérdéssel legintenzívebben foglalkozó Németországban is döntsének. A hosszú elvi harcban most nagy haladást jelent, hogy a *közoktatásügyi miniszter jóváhagyta a Kolozsváron felállítandó újszervezetű mintaközépiskola tervét*. A jóváhagyásból és az intézmény felállításából még nem tudjuk, hogy csak elszigetelt próba akar-e lenni, vagy előfutára-e az egész középiskolai reformnak?

Az *Aradi Közlöny* tudósítója előtt egy aradi férfiú így nyilatkozott az új iskoláról:

— Az új középiskola Sneller István egyetemi tanár terve és a kolozsvári tanárképzőnek gyakorló főgimnáziuma lesz. Hogy beválik-e az iskola, arra legalább is az első évkör letel-
téig nem lehet megjelteni. Az iskola tervezete szerint áll két előkészítő osztályból, amelybe már az *elemi iskola III. osztálya után veszik fel a növendékeket*; azután egy három osztályra tagozódó alsó- és felső gimnáziumi osztályból, végül két osztályú liceumból, amely az egyetemre készít elő és egyetemi magántanárok tanítanak benne. A középső hat évközös gimnázium első felében egyöntetű a tanítás, második fele gimnáziumi és reáliskolára tagozódik, mert az alsó fok három osztályának elvégzése után már kiismerhető a növendék hivatottságának iránya.

— Ez a rövid vonásokban jelzett tanterv sok kritikára adhat okot. Itt van mindjárt az egyetemi magántanároktól vezetett liceuma. Ilyen középiskola csak egyetemi székhelyeken lehet, tehát voltaképpen a tanárjelöltek gyakorló iskolája. De akkor, hogy lehet előfutárja az egységes középiskolának? Mert akkor minden középiskolára megfelelő számú egyetemi tanári minősítésű tanárokat is kellene külön kinevezni. Ez kultúr szempontból hasznos és ki-

vánatos lehetne ugyan, a társadalomra nézve is, csak hogy található-e oly nagy számú erő? Másodszor ki viselje ennek anyagi terhet, mert hiszen nem minden középiskola állami; harmadszor pedig nagyon is alapos vita tárgya lehet, hogy megfelel-e ez a pedagógiai célnak? És ha csak az egyetemi helyeken lesz ilyen iskola: akkor meg hol marad az egységes középiskola típusa? Mindez igen fogas kérdés. Mert ma is nagy a panasz, hogy a középiskolát végzők, holott tanulmányuk bizonyos befejezett körét elvégezték, tehetségükön felül tódulnak az egyetemre.

— Az is nyílt kérdés, hogy az elemi iskola bekapcsolásával nem veszünk-e át a középiskolára tömegesen olyan növendéket, akikről csakhamar bebizonyul, hogy nem valók a középiskolára. Ez esetben azonban elvesztik a talajt lábuk alól, mert nem záródott le elemi iskolai nevelésük. Vajon nem szaporodik-e ezzel még jobban a pályatévésztők száma? És hogy ez elhárítsuk, mit kell erre nézve tenni? Ime ezek mind olyan fontos kérdések, amelyeket tárgyalás alá kell venni s nem elhamarkodva megvalósítani.

— De a közölt tanterv részleteihez is igen sok szó fér. Az *egyetemes történelmet teszi meg a terv az iskola gerincévé*. A történelem tanításának intenzívitását, különösen az emberi nem művelődésének történetét felfogjuk és kívánjuk; de hogy az ókor és a középkor legyen az oktatás gerince, a mai és jövő élet követelményeihez képest, nem tarthatjuk helyesnek. Olyan óriási átalakuláson megy át most az emberiség állami és társadalmi élete, hogy *a történelmi oktatásnak mindenekelőtt az új kort és még inkább a világháború történetét kell, hogy feldolgozza*. Ez pedig a világháború lezárta előtt nem lehetséges.

Egyáltalán az egységes középiskola problémája nem olyan könnyen megoldható kérdés, ezért nem fogadhatjuk teljes megnyugvással a világháború zajában az elterített reformkísérleteket.

VÁROS ÉS MEGYE.

Kilényi János nyugdíjazását kéri a közgyűléstől. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1918. évi augusztus hó 14-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydarabok folytatólago sorrendje: 10. Kopriva Vince kérvénye Arad sz. kir. város községi kötelékébe leendő felvételének kilátásba helyezése iránt. 11. A tiszti ügyészség bemutatja az aradi mérnök és építész egyesülettel a szin- és bérház épület II-ik emeletén lévő 3 szobás lakás bérletére nézve kötött szerződést jóváhagyás végett. 12. A tanács előterjesztése, Pellegrini Károly kérvénye a nagylegelő 647—8. és 647—9. sz. parcellákból 2—2 hold területnek albérlébe vételének megengedése tárgyában. 13. Éberlein István lövőtéri kintinbérlet felebbezése a 13,125—918. sz. tanácsi határozat ellen a bérösszeg leszállítása tárgyában. 14. A tanács előterjesztése a repülőtér lecsapolásához szükséges terület átengedése tárgyában. 15. A tanács előterjesztése a Schone-csatornázási szabályrendelet módosítása életbeléptetése tárgyában. 16. Brassó vármegye törvényhatósága feliratát a törvényhatósági utadóra vonatkozó 1890. évi L. t.-c. mó-

dosítása tárgyában, pártolás végett megküldi. 17. Deutsch Andor felebbezése az 5000—1918. sz. polgármesteri határozat ellen a Szentpálpusztára vezető dűlöt elzárása tárgyában. 18. Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának felirata a külföldre szállítandó buzaárak Magyarországon leendő megőröltetése tárgyában. 19. A tiszti ügyészség betérjeszti a Vuklu Miksa részére eladott marosparti telekre vonatkozólag megkötött szerződést. 20. A tanács előterjesztése a városi földek bérbeadása tárgyában megtartott árverések eredményének jóváhagyása tárgyában. 21. Zivár Simon kérelme Arad sz. kir. város községi kötelékébe leendő felvételének kilátásba helyezése iránt. 22. Kilényi János főszámvevő kérvénye nyugdíjaztatása iránt. 23. Visy Ferencné városi főpénztárnok özvegyének kérelme férje után járó nyugdíjának megállapítása iránt.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigoruan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el —

Feljelentés Szterényi József ellen toale't-azasom miatt.

(Alaptalan támadás a kereskedelmi miniszter ellen. — Windischgrätz herceg bocsátja az eljárás megszüntetését.)

A képviselőház napirendjének elvégzése után Windischgrätz Lajos herceg közlése miniszter válaszolt Meskó Zoltán és Fényes László legutóbb elhangzott interpellációjára.

Meskó azt kérdezte, hogy nem lehetne-e már most a jövő évi gabona árát meghatározni és nem lehetne-e szabad forgalom tárgyává tenni a gabonát.

A miniszter azt válaszolja, hogy a megálapításnak semmiféle akadályja nincs, az azonban ugyis csak akademikus jelentőségű, mert állandó az árhullámzás. A háború négy évében nem igen volt termés feleslegünk és az ötödik évben sem lehet erre kilátás. Ha nagy termésünk lenne, gondoskodni fog, hogy a fejadag felemeltessék.

— Fényes László képviselő urnak óhajtok most válaszolni, aki azt mondotta tegnap, hogy a termésrendelet arra fogja kényszeríteni a gazdát, hogy elrejtse a gabonát és ő ezt helyesli. Nagyon sajnálom, hogy magyar képviselő szájából ilyen hazafiatlan nyilatkozat elhangozhatott.

Fényes László: Windischgrätzről nem

Szterényi „Vera Violetta”

— Fényes László képviselő ur tegnapi interpellációjában szóvá tette egy lap által Szterényi József báró kereskedelmi miniszter ellen alaptalanul és igazságtalanul felhozott vádakat. A Ház elbírálása alá bocsájtom, hogy helyes volt-e ez az eljárás, amikor az illetékes fórum előtt van az ügy. A képviselő ur erről szóló interpellációjában többek közt a következőket mondotta:

„Amde be kellene tartania a törvényt elsősorban azoknak, akik hivatottak erre példát mutatni az országban, hogy a szenvedést ne csak egy értsük, hogy mások szenvednek és mi jól élünk, hanem elsősorban mi csak a törvényesen és szabályszerűen megadott mennyisé-

tanulok hazafiságot!

Héderváry Lehel: Majd Windischgrätz magától tanul, maga rághatja!

— Fényes képviselő urnak — folytatta a miniszter beszédét — a mezőgazdálkodásról tett jelentése nem illett a szájába, hanem ő mindig erkölcsbírónak játsza ki magát. Már kijelenttem legutóbb is, hogy a vezetés alatt álló hivatal akciót indított, amelynek célja az, hogy a lakosság részére szállított gabona hova fordítását ellenőrizze. A legelső helyen ehhez a intézkedésemhez hozzájárultak. A hadseregnek naponta 200 waggont, Ausztriának pedig összesen 3000 waggont bocsájtunk rendelkezésére, addig míg saját termését használhatja.

— Ami a haditengerészetnél előfordult csempészés ügyét illeti, szigorú vizsgálat indult meg és mondhatom, hogy a képviselő ur jobb szolgálatot tett volna az ügynek, ha nem hozza ide a Ház elé. Vádolni és gyanúsítani úgy, a mint a képviselő ur azt Sényi kapitány ur esetében tette, nem lehet és nem szabad. Mindenesetre arra törekszem, hogy a lakosság életének folytonosságát biztosítani tudjam.

geket vegyük igénybe. Kénytelen vagyok egy legutóbb fölmerült esetet szóvá tenni, a kormányurakhoz intézve kérdésem, mert még sem tűrhető, hogy nyilvános fórumon elhangozzék olyan vád, amely valósága esetén a leg-súlyosabb jelensége kormányzásunknak. A Népszavában tegnap egy cikk volt, hogy Szterényi kereskedelmi miniszter ur magának egy árdragításért többszörösen büntetett szappangyáros céggel három tucat szappant készített. A cikk adatainak igaz voltát nem tudta az utána következő cáfolat lerontani. Nemcsak személyi okból, mert az illető hírlapíró társamat, aki írta, mint lelkiismeretes és alapos hírlapíró ismerem, de azért sem, mert egészen világos:

olyan tárgyi tényállással állunk szemközt, amelyet részben hiányos adatokkal cáfoltak, részben meg sem próbáltak megcáfolni. A Népszava a miniszter ur nevére kiállított számlát közölte, mincsem semmi okom föltételezni, hogy egyébként ez a számla kiállított volna, vagy, hogy valaki 36 darab szappant rendelt volna meg Szterényi miniszter ur részére, ha a miniszter arra nem utasítja. Tudjuk azt mi, akik a napi szabályok szerint élünk, hogy amikor például én egy gyógyszerárba, vagy drogériába bemegyek, egy szappant kaphatok, már kettőt nem. A szerkesztőségben is szoktam használni szappant és multkor oda is akartam egyet venni, de nem kaptam csak egyet a lakásom számára. Ily körülmények között az, hogy itt miniszterek három tucat szappant rendelhessenek meg, már magában véve olyan kegy, amely igen súlyos elbírálás alá esik. De másodszor az a szappan nem is volt olyan minőségű, amilyent szabad lett volna egyáltalában gyártani. Én azt a cáfoló közeget föl hívom, mutassa meg azt a hivatalos lapot, amelyben az a rendelet, amelyre ő hivatkozik, megjelent, mert ha az 1918 januárban, vagy februárban adatott ki, akkor annak akkortáiban igenis meg kellett jelentenie. Ha azonban az a rendelet csak most adatott ki nyilvános közlés céljából és meg előzőleg két másik rendelet jelent meg, amelyek szintén nem említették a megengedhető szappanok között a „Vera Violetta” szappant, akkor azt kell tartanom, hogy a miniszter ur ebben is súlyosan áthágta a saját maga rendelkezéseit. De harmadszor, bármint szappan legyen is az a három tucat szappan, ilyen mennyiséget kiszállítani, kicsempészni se egy miniszternek, se senkinek a világon nem szabad. Itt nem elégséges az egyszerű félhivatalos cáfolat. Ha mind ez nem történt volna, akkor egy a kereskedelmi miniszterrel elég sok nexusban álló gyár nem állít ki egy ilyen számlát. Ha normális kormányzás és normális politikai élet, normális parlamenti viszonyok volnának, bizonyos volnának benne, hogy a miniszter ur már elküldte volna lemondását. (Mozgás jobbjelől. Félkiálások: Ez kicsiség.) Ez nem kicsiség, mert hogy

Rémuralom Moszkvában.

(Rablások és gyilkosságok.)

Zürichből jelentik: A bolsevik terrorizmus még véresebben dühöng, mint valaha. Utánunk a vízőzön ez a bolsevikizmus jelszava és a mód, ahogyan a vörös gárda ezt a jelszót követi, kinyúl minden leíró képességet. Nap-nap után számtalan házkutatás, rekvirálás, fosztogatás és letartóztatás követi egymást, amelyek részben a forradalmi bíróságok „ítéletei”, igen sokszor azonban a vörösgárda által önhatalmulag végeztetnek.

Julius közepén százával fogják össze a polgárokat és hurcolják a „butsirkája tjarina” börtönbe. Számosokat közülük megbüntettek anélkül, hogy a forradalmi törvényszéken ítéletet hoztak volna ügyükben. Ha a vörösgárda által elfogott egy ilyen szerencsétlen ítélet nélkül agyonlőnek, egyszerűen jegyzőkönyvet vesznek fel, hogy a szerencsétlen áldozat meg akart szökni és ezzel az ügy el van intézve.

Legutóbb Pétervárott sokat beszéltek a Hinglece testvérek megöletéséről, akik francia állampolgárok és egy gatsinai lyceum igazgatójának gyermekei voltak. A fiatal emberek közül az egyik mérnök volt, a másik kettő pedig egyetemi tanulmányait fejezte be és behívási parancs folytán éppen hazájukba akartak visszatérni. Mielőtt hazautaztak volna, egy ismerős

családnál bucsuvacsorán voltak, amikor a vörös gárda egy őrzője megjelent és azon váddal, hogy az ellenforradalomnak csináltak propagandát, letartóztatták őket. A három testvért nyomban a féltelmes és hírhedt komisszáriátus elé állították, aminek hivatása az ellenforradalom letörése és kihallgatásuk után a kresti fogházba kellett volna szállítani. Szállításuk közben azonban a vörös-gárdisták őket egyszerűen agyonlőtték. A vörös-gárdisták felelősségre vonásuk után cinikusan kijelentették, hogy azért gyilkolták meg a foglyokat, mert lusták voltak őket tovább kísérni. A vörös-gárdistákat bíróság elé állították ugyan, de hasonló gyilkosságokból már köztudomású, hogy a Hinglece testvérek megöletése is megtorolatlanul marad.

A bolsevik terrornak nemcsak polgári és anti-bolsevik pártok tagjai esnek áldozatul, hanem nagyon sokan munkások is, akik között a bolsevikizmus mind erősebben elveszti talaját. A legenyhébb anti-bolsevik nyilatkozatokra az eljárás megindul ellenük. Politikai okokból való letiltások és házkutatások tömegesen fordulnak elő, mindezek azonban legtöbbször csak alkalmak tolvajlásokra és fosztogatásokra. Így Naumovot, a folyam-rendőrség volt igazgatóját nemrég letartóztatták és házkutatást tartottak rendeztek nála és a komisszáriáshoz való kísérése alkalmával maga a kísérő matröz, aki valamikor Naumov szolgálatában állott, utközben elmon-

dotta, hogy személyére ne féljen semmitse, mert a bekísérés csak azért történik, hogy ezalatt a lakásán annál könnyebben lehessen fosztogatni. Tényleg, Naumovot pár óra múlva szabadon is bocsátották és meggyőződhetett arról, hogy a kísérő matröz igazat mondott. A háztulajdonosok átengedik luxurióz módon berendezett lakásukat külföldieknek azon hiszemben, hogy a vörös-gárda kényszerbeszállásolásától talán menten marad.

Legutóbb Lenin egyik beszédében azt mondotta, hogy a vidéki városokban a polgárságtól az élelmiszer-készleteket elvették és hogy semmi ok sincs rá, hogy ezt Moszkvában mellőzzék. Alig hogy ezt kimondta, a vörös-gárda, minden utasítás nélkül olyan buzgalommal fogott hozzá Lenin tanácsának keresztülvételéhez, hogy egy dekrétumot kellett kibocsátani, amely a házkutatásokat a forradalmároknak eltiltotta.

Azon a napon, amikor a vörös-gárda éhezni fog és amikor már nem lesz kifosztani való lakás és üzlet, ez lesz az utolsó napja a bolsevik uralomnak. Egyelőre azonban, amikor a lakosság valósággal éhen felfordul, a vörös-gárda fehér kenyert eszik és rendszeresen rablásból tartja fen magát. Amit pedig egyszerű rekvirálásból, vagy fosztogatásból megszerezni nem tudnak, azt a ravasz spekuláció biztosítja nekik. Eladják élelmiszer-feleslegeiket magánszemélyeknek és alig hogy azt odaszállították és a pénzt megkapták

tejszik követelni azután attól az egyszerű néptől, hogy betartsa szavát, amikor a miniszter ur ilyen könnyű lelküserettel veszi a saját rendelkezését."

— Böven idéztem a Ház emlékeztetőjébe, mert valóban csodálatos egy ügy ez, mert azt bizonyítja, hogy milyen könnyen bálnak nálunk más ember becsületével.

— A VII-i kkerületi büntető rendőrbíróságnál Göndör Ferenc feljelentette a kereskedelmi miniszter urat azon a címen, hogy meg nem engedett szappan gyártására akart rábírní egy gyárat. Abban a helyzetben vagyok, hogy a büntető bíróság jelentését felolvashatom a Tisztelt Háznak, amely szerint a kihágási eljárást a miniszter ur ellen megszüntette, de Göndör Ferenc és Hainál Jenő hírlapírók ellen, akik illetéktelenül közszolgálati alkalmazottaknak, a kereskedelem ügyi miniszterium hivatalnokainak adták ki magukat, a kihágási eljárást megindította. A rendőrbíróság véghatározatának indokolásában azt mondja, hogy az olai és zsir központ a Vera Violetto szappan gyártását megengedvén, büntetendő cselekmény nem forog fenn, az eljárást meg kellett szüntetni.

— A kereskedelmi miniszter ur felkérésére kijelentem, hogy sem ö maga nem rendelt szappant, sem másnak nem adott megbízást arra, hogy akár másnak, akár neki, akár 36, akár csak egy szappant is rendeljen. Kérem választásom tudomásul vételét.

Mesko Zoltán nem vette tudomásul a választ a Ház igen.

Fényes László: Visszautasítja a miniszternek megrovását, amelyre nem szolgált rá, mert ő a panaszaiban alaposabban szokott eljárni, mint a miniszter a válaszaiban. A multkor is panaszkodott, hogy nagy tojáshány van és akkor Windischgrätz azt mondta, hogy annyi tojás van, amennyit a tyukok tojnak.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Fényes urnak többet tojnak! (Derűtség.)

Fényes László: Csodálkozok azon, hogy Windischgrätz védi azt a minisztert, aki egy közszükséletes cikkből többet foglalt le, mint hármely fogvasztónak szabadna. Csak nem gondolják az urak, hogy azt a szappant nem Szerényi miniszter ur rendelte?

Felkiáltások a kormány padjairól: De gondolkul!

Fényes László: Ha nem ő rendelte volna,

érte, nyomban rekvirálás örve alatt elveszik és ezzel az áruval hasonlóan többször is manipulálnak. Hogy a vörös-gárda tagjai miféle fegyverekből, tolvajokból, betörőkből állanak jórészen, azt maga Trockij koncedálta legutóbb, a midőn kijelentette, hogy a vörös-gárdában nagyon sok az olyan elem, amitől azt meg kell tisztítani. Persze: úgy áll a dolog, hogy ilyen tisztogatás után a vörös-gárdából nagyon kevés maradna, legfeljebb egy kisszámú rendes munkás, akiket az éhség üzött, hogy 300 rubel fizetésért és ellátásért beálljanak közéjük.

Igy tombol a vörös-gárda akadálytalanul, napoként szedve ártatlan áldozatait épp úgy, mint az éhség, kolera és a bolsevik-i igazságszolgáltatás. A vörös-gárdisták mindkét fővárosban kézigránatokkal a derekukon járkálnak és a legkisebb ok elég arra, hogy lövöldözést kezdjenek az utcákon.

A vörös terror, amely mintegy vámpír szívja Oroszország két fővárosának véréit, úgy tombol mindenhol, ahová a szovjet hatalmát kiterjesztette. Mindazonáltal befolyásának a területe mindinkább kisebb lesz és sépp úgy Moszkvában, mint Pétervárott a szovjetkormány mind veresebbe váló uralma semmi másra nem nyugszik, mint azokon a kegyetlenségeken, amiket a vörös-gárda, a lett-vadászok és a kínai büntető batallionok képviselnek.

E. Breitner.

akkor a számlát sem az ő nevére állították volna ki!

Ezután azt kérde, hogy mikor megy ki Ausztriába a jelzett 3000 vaggon gabona.

Windischgrätz Lajos herceg közlelmezési ügyi miniszter: Most az új termésből.

Fényes László: Ez azt jelenti, hogy a Kormány jobban szíven viseli Ausztria sorsát, mint Magyarországot. A közlelmezési miniszter mindenben pariroz Ausztriának, nem úgy jár el mint gerinces elődje.

— Minden cáfolat ellenére hangsúlyozottan állítom, hogy Sényi sorhajókapitány magán üzleteket folytatott.

A Ház a miniszter választát tudomásul vette. Az ülés fél háromkor ért véget.

Kétszáz ezer koronás vacsora-számla.

(Az orfeum diva hitele.)

Páris szépei mindig találnak valami új módot arra, hogy a figyelmet maguk felé tereljék. Nem is olyan régen, néhány hónapja mindössze, hogy a francia lapok hasábjokon át nem írtak egyébről, minthogy a csodaszép Lavalliere Éva kalandokban gazdag életének szenzációs fordulatot adott és azt íratta magáról, hogy kolostorba vonul, de inkább nem tette meg. Minthogy tudvalevően az alma nem esik messze a fájától, most a leánya, Jean-Jean kisasszony az, aki ugyancsak hatásos reklámot talált a maga nevének forgalombahozatalára. Ő is variete-csillag, habár csak mellék-hölgy, azonban ez a per, melyet a John Johns bar tulajdonosa ellen indított, mert ez kétszáz ezer koronás vacsora számlát akar rajta behajtani, egy-kettőre elsőrendű hírességgé fogja előléptetni.

Jean-Jean és John-John! Ezek a könnyen megjegyezhető nevek mutatják legjobban, hogy a kisasszony mily ügyes a reklámcsinálás terén. A kisasszony bizonyára karriert fog csinálni, mint ahogy megfuttotta a maga pályáját az a történetek, amelylyel először lépett a nyilvánosság elé s amely annyira tipikusan párisi, hogy már párisibb nem is lehet.

„Ha bárki bizonyodik a mai drága megélhetés mellett, írja a párisi Journal, akkor Jean-Jean kisasszonynak, Lavalliere kisasszony és Louveau Samuel törvénytelen leányának van a legtöbb oka panaszkodni a drágaságra. Amiért a színházi előadás után néhány hónapig a „John-John-bar“-ban vacsorázott, most 200.000 frankot kell fizetnie. A bar tulajdonosa, bizonyos Delrue nevezetű vendéglős hamarosan megtudta, hogy vendégére, mihelyt nagykoru lesz, csinos vagyon száll és éppen ezért figyelmességének minden jelével elhalmozta és a legmeszebbmenő hitelt nyújtotta neki. Jean-Jean kisasszony fiatal és gyenge volt. A felajánlott hitelt köszönettel elfogadta és ettől kezdve ugyancsak vidám élet folyt a barban. A legtüzesebb borok, a legfinomabb likőrök és a legdrágább pezsgők patakokban folytak a kis variété-hölgy, kontójára.

Amikor azután Jean-Jean kisasszony megkapta apai örökségét, a vendéglős rávette, hogy állítson ki az ő nevére egy meghatalmazást 200.000 frank erejéig. A bankjegyek szétfolytak a vendéglős ujjai között és rondkívül ügyességet árult el a derék vendéglős abban, hogy a kisasszonynyal újabb és újabb fantasztikus összegekről szóló számlákat aláírasson. Az ügy most a bíróság elé került. Leány és anya imádói most a bírósági tárgyaló-teremben adnak egymásnak találat.

MŰVÉSZET.

* A Modern Kabaré premierje és a Tánckaszinó megnyitása. A Modern Kabaré ma este pazarul összeállított, kitünő műsort mutatott be, melynek keretében bemutatkoztak a társulat új tagjai is, akik közül különösen Szegő Elemérnek, a buda-termesvári színház volt énekesének tapsolt sokat a közönség. Major Ilonka is teljesen új műsorral szerepelt a bemutatón és Vágónak ma is nagy sikere volt ötletes és nagy

szerű műsorával. „Az iskola“ emlékezetes sikere ma is megelevenedett a kabaréban. Teljesen átdolgozva, szellemes humorokkal adták elő és a közönség minden jelenetén rengeteget mulatott. — Tánckaszinónak is ma volt a megnyitó előadása a Központi szálloda tágas és szellős téli kertjében. Elsőrangú és kitünő énekszámok, pompás, nagyszerű és a legmodernebb táncattrakciók szerepeltek a kaszinó megnyitó előadásán. Vera Veixler német előadó és füttyművész, Lenkefy Joli előadóművész, Lotti von Stözen táncosnő, Lovassy Zsibi nemzetközi táncosnő, Harkay Maca énekesnő, Tommy May steptáncosnő és Harkányi Juliska egytől-egig kitünő művésznőknek váltak be és a közönség sok tapssal fogadta mindegyiküket. Az előadás után parkett-tánc volt. A kaszinóban az előadások minden este megismétlődnek A Modern Kabaréban holnap, pénteken este pikáns-est lesz, melyen színrekerül Madame Risoleto, bohózat, a pikáns esték legsikerültebb darabja.

* Molnár Ferenc Andor című új regénye kapható Oláh Sándor és Társa könyvkereskedésében. Telefon: 230.

Fogházra itélt gimnázista leány.

(Megvesztegette a bátyját letartóztató osondórt.)

Érmihályfalván a mult év őszén a csendőrség elfogta Heller Salamont mint katonaszökevényt. A letartóztatásnál jelen volt Heller Loli, a szökevény 18 éves huga, a debreceni gimnázium növendéke s mikor Takács István csendőr őrmestertől megtudta, hogy bátyját nem büntetnék olyan szigoruan, ha önként jelentkezett volna ezredénél, arra kérte a csendőr őrmestert, hogy eressze bátyját szabadon, hogy önként jelentkezhesse. Az őrmester nem volt hajlandó a kérés teljesítésére, mire a leány naivan azt hitte, hogy amit szép szóval nem lehet elérni, azt el lehet érni pénzzel. Közölte a csendőr őrmesterrel, hogy fel fogja keresni az őrsön, legyen egy kis türelemmel. Kevés idő alatt a faluban szerzett valakitől 500 korona kölcsönt és elment a csendőrségre. Takács őrmester valószínűleg át látott a leány szándékán, mert mielőtt Heller Loli belépett volna, egy véletlenül éppen ott tartózkodó fináncot az ágy alá bujtatott. A leány átvujtotta a pénzt az őrmesternek, és kérte, hogy eressze szabadon a bátyját.

— Tessék 500 koronát!

E szavaknál a finánc már talpon állott s később, mikor az ügy a nagyváradi törvényszék gyorsított ötös tanácsa elé került, tanuskodott, hogy a leány meg akarta vesztegetni Takács csendőr őrmestert. A bíróság Heller Lolit felmentette a hadsereg érdekei ellen elkövetett megvesztegetési kísérlet vétségének vádjára és következményei alól, mert úgy találta, hogy a vádlott a szóbanforgó összeget a csendőrnek nem megvesztegetési szándékból adta.

Az ügyész semmiségi panaszára az ügy a Kuriához került. A Kuria a semmiségi panasznak helyt adott, az első bíróság ítéletét megsemmisítette és Heller Lolit 3 havi fogházra és 400 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet indoklásában kimondja, hogy a vádlott nyilván tudta, hogy a csendőr őrmester azzal, amire a vádlott őt rá akarta venni, azzal a hivatali kötelességet megszegné, mert a kötelesség a dolog természete szerint nem engedi meg azt, hogy közhivatalnok hamis tény feltüntetésére, eljárására segédkezet nyújtson. Aki pedig ily tudat mellett közhivatalnoknak ily célból pénzt ígér vagy ad, az azt a közhivatalnokot nyilván meg akarja vesztegetni, mert részére a pénzt csakis ajándéknak, illetve jutalmul avégett adja, hogy a kötelességszegésre az illető hivatalnok elhatározza magát. Az a körülmény, hogy a vádlott védekezése szerint, a pénzt óvadékképpen adta, a cselekmény jogi megítélése szempontjából nem jön számításba.

Az enyhítő körülmények felsorolásánál a Kuria megemlekezik Heller Loli büntetlen előéletéről, továbbá, hogy 20-ik életévét még nem töltötte be és arról, hogy a cselekményre súlyos bajba jutott fivéréért való aggodásban ragadtatta el magát. A bünyjelként szereplő 500 koronát a Kuria a bünygyi kincstár javára elkoboztatta.

Fogházból szökött cigányok betörőbandája.

(Betörők és rablók garázdálkodása Ujarad környékén.)

Megdöbbenést keltett Aradon az utóbbi hetekben Ujarad község határában csendőrök és cigányok között két ízben lefolyt véres összetűzés. Mint az *Aradi Közlöny* megírta, az első esetben Szalay László csendőralőr-mester tartóztatott fel lótolvaj cigányokat, de eddig még ki nem derített módon a cigányok megölték a csendőrt, holttestét elrejtették, ők pedig elmenekültek. A legszorgosabb kutatás és nyomozás ellenére nem tudták eddig sem a megölt csendőr holttestét megtalálni, sem pedig a gyilkos cigányokat elfogni.

A második eset a Vinga község határában levő csárda közelében játszódott le. Darányi György csendőrőrsvezető járőrével itt észrevétlenül megközelítve egy pihenő cigány karavánt igazolásra szólította fel őket. A cigányok látva, hogy nem menekülhetnek, rövid ellenállás után színlag megadták magukat, de amikor a csendőrök megakarták bilincselni őket, a karaván két férfi tagja szökni próbált. Az egyik a közeli kukoricás felé menekült, a másik pedig ellenkező irányban akart elillanni. A csendőrök utána lőttek a szökevényeknek, aminek komoly következménye volt. A tisztás felé menekülő Gomán Fábí nevű cigányt megölték a csendőrgolyók, a másik cigány pedig sebet kapott, de a három-négy község határát beborító tengeri-erdőben sikerült eltűnnie. Darányi csendőrőrsvezető követte ugyan a véryomokat, de a sebesültet nem találta meg. Az is lehetséges, hogy a sebesült cigány rejtekhelyében azóta bele is halt sérülésébe, de ha így van a dolog, akkor erről majd csak a kukorica-törés után lehet meggyőződést szerezni.

A meghalt cigány holttestét felboncolták, Marschall Kálmán csendőrszázados pedig mindenekelőtt folytatta abban az irányban a vizsgálatot, hogy a csendőrök jogosan használták-e fegyverüket. A vizsgálat megállapította, hogy a cigányok botokkal, hosszú késekkel voltak felszerelve, sőt a megölt cigányndi forgópisztolyt találtak, ami teljesen kétségtelenné tette a fegyverhasználat jogosultságát.

A nyomozás természetesen ebben az ügyben is a legnagyobb szigorúsággal tovább folyik kapcsolatban a megölt Szalay csendőr gyilkosainak keresésével. Érdeklődtünk az ujaradi csendőrőrsön, ahol több érdekes dolgot tudunk meg a nyomozás eddigi eredményéről. A tartóztatott cigányokat, egy férfit és három asszonyt néhány napra átkísérték a zombolyai csendőrőrsre, mert a náluk talált bűnjelkekből arra következtetnek, hogy ott is több betörést követtek el. Azután ismét visszakerülnek Ujaradra, itt szembesítik őket Opre zászlóssal és okkor fog eldölni, hogy részesek-e Szalay csendőr meggyilkolásában.

Megállapította a csendőrség, hogy a garázdá cigányok a nagybecskereki és nagyktündat ügyészség fogházából elszökött rabok, akik két hónapi bujdosásuk alatt egész sereg lopást és kirást követtek el. Kocsijukat Németzentm. k. a lovakat pedig Ötvény községből lopták, azonkívül betörés útján körülbelül 40.000 korona értékű fehérneműt szereztek.

Arra nézve, hogy hogyan értékesítik a cigányok a bűnös uton szerzett fehérneműt és más tárgyakat, az a csendőrök véleménye, hogy összeköttetésben állanak a községekben állandóan megtelepedett cigánytársaikkal és ezek útján hozzák forgalomba a lopott és ra-

Elmondották még kérdéseinkre a csendőrök, hogy Temesvármegye északi részében öt-hat cigányokból és szökött katonákból álló betörőbanda garázdálkodik, rettegetésben tartva a faluk lakosságát, amit abból is megállapítottak, hogy egy-egy éjjel több községből is jelentenek betörést. Roppant megnehezíti ezek kézrekerítését, hogy nagyon megcsappant a csendőrség létszáma, úgy, hogy nem lehet oly alaposan eljárni, mint az a békében történt, de meg a betörőbandák is nagyon óvatos viselkedést tanusítanak. Így például nincsenek állandóan együtt, csak mikor egy nagyobb dolog kiviteléhez fognak, akkor egyesülnek, különben pedig szétszórva bujkálnak. Ha megfelelő számu járőrök patrulirozhatnának, akkor egyen kint el lehetne fogni őket, de a mai viszonyok mellett be kell várni a véletlent, amikor egy vállalkozásuk alkalmával az egész bandát tettenérhetik.

Mindkét bűnygyben a csendőröket valószínűleg kimerítő nyomozás folyik s így bármilyen körmönfont, ravasz emberekkel is állanak szemben a nyomozó közegek, meg van a remény arra, hogy rövid időn belül teljesen tisztázódjanak a cigányok viselt dolgai.

A liszt kiosztás új rendje.

(A szegények előnyben részesülnek.)

Egy hét múlva, augusztus 15-én megkezdődik az új gazdasági év. A város lakossága érthető érdeklődéssel várja azokat az intézkedéseket, amelyekkel ebben a gazdasági évben az ellátást a hatóság keresztül viszi.

A város közéleti vállalata már régebben felszólította mindazokat, akik eddig is hatósági ellátásban részesültek, hogy töltsék ki új liszt-igénylapjukat, nevezzék meg azt a hatósági árusítási joggal bíró kereskedőt, akinél vásárolni szándékoznak, hogy a vállalat megállapíthassa, mennyi lisztet adjon ki egy-egy kereskedőnek. A bejelentések határideje augusztus hó 10. napja.

A liszt kiosztás augusztus 15-től kezdve az eddigi rendszertől eltérően fog történni. Eddig egyforma lisztjegyek voltak forgalomban. A közéleti miniszter azonban már régebben elhatározta, hogy a szociális szempontokat figyelembe véve ezentúl kétféle jegy kerüljön forgalomba és pedig egyfajta jegy a szegények részére, másik jegy a jobbmódu középosztály részére. Aradon augusztus 15-től kezdve két, különböző színű lisztjegy alapján történik az ellátás. Zöldszínű jegyet kapnak a szegények, a munkások és tisztviselők. A zöldszínű jegyeket a kereskedőnek elsősorban kötelessége beváltani. A zöldszínű jegyek tulajdonosai minden körülmények között megkapják lisztárányosságukat. A miniszter ezzel az újítással biztosítani akarja a szegényebb néposztályok ellátását, főként azokat, akik más élelmiszert nem tudnak beszerezni. A tehetősebb középosztály lisztjegyének barna lesz a színe.

Kérdést intéztünk illetékes helyen aziránt, hogy miként gondoskodott a város az ellátatlannak bejelentett lakosság liszt-szükségletéről. Azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a közéleti miniszter vállalat felterjesztésben arra kérte az Országos Közéleti Hivatalt, hogy augusztus 15-től szeptember 15-ig terjedő hónapra 36 waggon lisztet utaljon ki Arad város részére. Mindezt az Országos Közéleti Hivatal ki fogja utalni a kért 36 waggon lisztet?

tés az Országos Közéleti Hivataltól. A közéleti miniszter vállalatnál az a felfogás, hogy ha a kiutalás az utolsó napon is történik, a lisztellátás terén nem lesz késelem és fennakadás, mert a kiutalás a Haditermék útján Aradon történhetik s egy aradi malom adja ki az egy hónapi lisztkontingenst. Kérdés azonban, hogy az Országos Közéleti Hivatal ki fogja-e utalni a kért 36 waggon lisztet?

Román főpapok az államosítás ellen.

(A külügyminiszter beavatkozása a magyar iskolaügyekbe.)

Megemlékeztünk annak idején Apponyi Albert gróf tervéről, amelyvel a határszéli felekezeti és községi iskolák államosítása révén szellemi fallal akart védekezni a bolsevizmus eszmei és Románia csábító közelsége ellen.

Apponyi kirendeltséget szervezett a nagyszzebeni kormánybiztosság mellé, azzal a feladattal, hogy a román egyházi hatóságokkal és községi előjáróságokkal való közvetlen tárgyalás útján szerezzék meg az állam számára az egyházi és községi iskolák épületeit, amelyekre az államnak, más megfelelő iskolaépület híján, okvetlen szüksége van. Joggal tartott attól a miniszter, hogy román egyházi hatóságok ellenállást tanúsítanak a tervvel szemben s ezért őt szakaszról álló törvényjavaslatot dolgozott ki, amely az államnak biztosította a kisajátítási jogot az önkéntes átadás megtagadásának esetére. A törvényjavaslatból a mai napig nem lett törvény, részben azért, mert úgy a román klérus, mint a határszéli községek román előjáróságai kifejezték hajlandóságukat az iskolaépületek önkéntes átadására, részben pedig azért, mert az akkori közös külügyminiszternek aggodalmai voltak a kisajátítási jog érvényesítése ellen.

A jog elkallódásának most mutatkoznak a következményei. Az összes iskolaépületeknek mindössze csak nyolc-tíz százaléka jutott eddig csak az állam kezére, más szóval, száz felekezeti és községi iskolafentartó közül kilencven-kilencvenkettő tudni sem akar ma már a kisajátítási jog kodifikálásának megakadályozása céljából tett ígéretéről és nem kapható az iskolai épületek önkéntes átadására.

A nagyszzebeni kirendeltség, amelynek Pogány Frigyes kultuszminiszteri osztálytanácsos a vezetője, teljesen tehetetlen ezzel a rezisztenciával szemben s most a várakozás álláspontján áll.

Ez annyit jelent, hogy még van remény az iskolaépületek megváltására. Értésüléstünk szerint a közös külügyminisztérium a magyar kormány megkerülésével közvetlen tárgyalást folytat a nagyszzebeni kirendeltséggel a kisajátítási törvényjavaslatról és a kirendeltségnek, egyik tagja, Bárdossy miniszteri fogalmazó főformán állandóan utban van Bécs és Nagyszzeben között. A jövő iskolaévre azonban a román iskolák már mindenképpen elvesztek az állami oktatás számára, mert a törvényjavaslat, még ha a külügyminisztérium aggodalmai megszűnnek is, csak ősszel kerülhet a parlament elé s azonkívül a községről-községre való megváltás rendkívül hosszú időt vesz igénybe.

Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter, aki elődjének, Apponyi Albert grófnak szép tervét teljes egészében magáévá tette, most gondol a nagyszzebeni kirendeltség föloldására. Ha a kirendeltség a kisajátítási jog törvénybeiktatásával hatalmat kap a román iskolafentartók ellenállásának megtörésére, lesz dolga bőven, ha meg az iskolák továbbra is román kezén maradnak, a fokozott ellenőrzés lesz a feladata.

A határszéli vármegyékben olyan kevés a tanfelügyelő s a meglevőknek is olyan kicsiny a napidíjuk, hogy egy-egy iskola évenként csak egyszer látogathatnak meg. Ez pedig ellenőrzésnek a semmivel is kevesebb. A kilenc tagból álló kirendeltség tisztviselőinek lesz kötelességük, hogy a tanfelügyelőket az ellenőrzés munkájában támogassák s a dolgukannál könnyebb lesz a tanfelügyelőknél, mert a kirendeltségnek több szempontból áll a rendelkezésére.

Angol offenzíva indult ma hajnalban.

(Páris lövetése a francia sikerek ünneplése közben.)

Berlin, augusztus 8. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok:

Rupprecht trónörökös hadserege: A Lys mindkét oldalán angol részleges előretöréseket visszavertünk. Az ellenség a Sommetől északra a Bray-corbic-i országut mindkét oldalán levő új állásaink ellen heves ellentámadásokat intézett, amelyeket visszautasítottunk. Az éjszaka folyamán időnként feléledő tüzési tevékenység és felderítő harcok. Montdidier-től nyugatra a franciák egy részleges támadása megfiúsult.

Német trónörökös hadserege: Soisson és Rheims között a tüzési harcok átmenetileg éledt fel. Kisebbségi harcok az Aisne mentén és Rheimstől északra.

Albrecht württembergi herceg hadserege: A Vogézekben eredményteljes előtörés a Schratsmacnoton levő ellenséges vonalakra. Boerigks báró hadnagy 20-ik légi győzelmét aratta. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bécsből jelentik: A Lokalanzeiger jelenti: Páris lövetése messzehordó ágyúkkal hétfőn délben kezdődött és nagy pánikot aratott, mert a főváros lakossága már biztonságban érezte magát. Minden 20 percen csapott le egy pusztító lövedék. A főváros éppen a németek visszavonulását a Veslénél ünnepelte, amikor az első bomba lecsapott.

A Temps szerint Páris lövetése azt bizonyítja, hogy az ellenség offenzívája küszöbön áll.

Londonból jelenti a Reuter ügynökség: Haig tábornok jelenti, hogy a negyedik angol és a 11-ik francia hadsereg parancsnoksága alatt ma hajnalhasadáskor Amienstől délre és délnyugatra széles fronton támadást kezdett. A támadás kielégítően halad előre.

Berlinből jelentik: A Wolff ügynökség jelenti este: Az angolok az Aisne és Avre között támadást kezdték. Az ellenség állásainkba benyomult.

Tárgyaláson inzultált ügyvéd.

(Az alaptalanul vádolt hírlapíró bosszúja.)

A budapesti büntető törvényszék egyik tárgyaló termében — mint fővárosi tudósítónk telefonálja — Csilléry Kálmán törvényszéki bíró jelenlétében nagy botrány játszódott le egy rágalmozási per folyamán. A tárgyalási teremben Kroh Izidor dr. ügyvédet véresre verte egy újságíró, mert az ügyvéd alaptalanul rágalmozta a bírót a hírlapíró, aki nem volt jelen a kérdéses per tárgyalásánál.

Kroh dr. az árdrágítás miatt többször elítélt Ligeti Ignácét, egy nyugalmazott vasúti kalauz feleségét védte. A lapok sokat irtak Ligetiné viselt dolgairól. Az árdrágítási ügyekből kifolyólag többször keresték fel Ligetiné hírlapírók. Legutóbb Ligeti a Mienk-kávéházban összeverekedett Pesta Frigyes szerkesztővel. Ekkor ismét több újságíró kereste fel az asszonyt, aki kijelentette, hogy Egyed Zoltán újságíró öt tízezer korona erejéig megakartá zsarolni.

Ezért Egyed Zoltán beperelte az asszonyt. Ezt a rágalmozási pert tárgyalta ma Csilléry Kálmán törvényszéki bíró. Kroh dr. a tárgyalás megnyitása után levelet olvasott fel, amelyben Ligetiné beismeri, hogy Egyed Zoltánt alaptalanul vádolta meg, mert meggyőződött róla, hogy nem Egyed járt nála, nem is beszélt vele és nem is ismeri. Más valaki járt nála, a ki tényleg meg akarta zsarolni. Bánja, hogy Egyedet alaptalanul rágalmozta meg és ezért tőle bocsánatot kér.

A bíró megkérdezte Egyed Zoltánt, hogy kielégítőnek tartja-e ezt az elégtételt. Egyed kijelentette, hogy nem. Ekkor Kroh dr. a következőket mondotta:

— Itt csak error in persona forog fenn. Nem is lehet csodálkozni, ha a zaklatott asszony tévedett. Vannak olyan újságírók, akik zsarolni szoktak. Ligetinének az a pechje, hogy Egyed urat elvesztette össze egy Székely Imre nevű újságíróval.

A bíró Ligeti ellen példás büntetést alkalmazott: rágalmozás miatt négy havi fogházra, kétezer korona fő- és ezer korona mellékbüntetésre ítélte.

Az ítélet kihirdetése után Egyed Zoltán nyomban távozott a teremből és nem hallgatta

végig az ítélet indokolását. Székely Imre hírlapíró, aki tanuként volt megidézve, a folyosón tartózkodott és várta, hogy sor kerüljön tanuvalomására. A bíró azonban nem hallgatta ki, mert bizoryítási eljárásra nem is került sor. Székely a folyosón tudta meg Egyedtől, hogy nyílt tárgyalásor Kroh dr. zsarolással vádolta meg. Székely Imre magából kikelve rohant a terembe, utat tört magának a hallgatóság között, rárohant Kroh dr. ügyvédre és véresre verte. A verekedés csak akkor szűnt meg, amikor a bíró megferyegte Székelyt, hogy azonnal elrendeli letartóztatását a törvényszék előtti tiszteletlenség miatt. Az ügynek a bíróság előtt folytatása lesz.

LEGUJABB HIREK.

Erkezett éjjel 3 órakor.

— Szurmaj Sándor Nagyvárad díszpolgára. Nagyváradról telefonálja tudósítónk: Nagyvárad törvényhatóságának közgyűlése ma báró Szurmaj Sándor honvédelmi minisztert egyhangulag díszpolgárává választotta.

— Sorozások Finnországban. Helsingforsból jelentik: A kormány augusztus 12-től kezdve az 194—96 évfolyamok sorozását rendelte el, amelylyel az eddigi sorozások hézagait pótolják.

— Olaszország akcióit kezd Oroszországban? Luganóból jelentik: A Secolo londoni levelezője közli, hogy Anglia az olasz kormányt arról akarja meggyőzni, hogy a saját érdekében helyesen tenné, ha a Murman expedícióban résztvenne, vagy az Oroszországban lévő olasz nemzetiségű osztrák-magyar alattvalókat fegyverbe hívna.

— Kémkedés Angliának. Amsterdamból jelentik: Az Algemeen Handelsblad azt írja, hogy a heersburgi határállomáson egy németet és angolt tartóztattak fel. Mindkettő mérnök. Angliára rendkívül fontos tanácsokat találtak náluk, amelyeket Angliának akartak eladni. Az okmányokat Házába küldték.

— A mocsárba zuhant vonat tiz halottja. Bécsből telefonálja tudósítónk: A Nordbahn igazgatósága közli, hogy az Ossievili mocsárban, ahol szombaton a vasúti katasztrófa történt, tiz holttestet találtak.

Százezrek egy lakás átadásáért.

(Egyházkerületi igazgató, aki Saját Otthon-részvényekben spekulál.)

Egyik németnyelvű fővárosi reggeli lapban a következő hirdetés jelent meg:

ÖRÖKÖS LAKÁS.

öt szoba, a Dunapartra, erkélyvel, remek kilátással. Fel nem mondható, nagyon olcsó, házbér nem emelhető — részvényekkel együtt — átvethető. Szíveségből felvilágosítást nyújt a Kirchknopf cég: IX., Kálovin-tér 8.

Elment egy újságíró a Kirchknopf-féle üvegüzletbe, ahol azonban ideges féltékenységgel minden közeli felvilágosítást megtagadtak. Csúpan a kiadó lakás címét voltak hajlandók megmondani: Lónyay-u. 41., IV. 6. A lakás tulajdonosa viski Héder nyugalmazott református egyházkerületi igazgató, aki nem volt otthon. A felesége aztán azt mondta, forduljon — a Kirchknopf-féle üvegüzlethez.

A házfelügyelőnél érdeklődött. Fitymálva mérte végig az érdeklődőt:

— Azt a lakása százezer forint lelépési díjra alul úgy sem tetszik megkapni. Már sokan jártak ide, egyiknek sem engedtek egy fillért sem.

Később ott találja az egyházkerületi igazgató urat, akinek egy hadimilliomos nevét mondja be, hogy annak megbízásából érdeklődik feltételek iránt. Azt mondja, kisebb lakásba mennek, azért adják át a lakást. Kiderül, hogy a szobák száma nem öt, hanem négy. A ház a Saját Otthon Részvénytársaság tulajdona és az igazgató urnak 5000 korona értékű Saját Otthon-részvénye van, amelyek, mint minden háztulajdon, nagyon szerényen jövedelmeznek. Ezeket a részvényeket át kell vennie a lakónak — 200.000 koronáért. Ennek fejében az új lakó harminchat évig, amely időre a lakás nem mondható fel, szabadon rendelkezik a lakással, a házbért azonban rendszeresen fizetnie kell, évi 1900 koronát, a mely összeggel a Lónyay-utca legmagasabb emeletén két kisebb és két nagyobb szoba igen jól van megfizetve.

Az igazgató tehát 5000 korona részvényt ad pontosan tehát 195.000 koronát kér a lelépésért, egy olyan házban, ahol úgy sem lehetne emelni a bért. Az igazgató magának akarja előre leszámolni a háború utáni lakbér-konjunktúrát s hogy ezt százezrekre becsüli, az csak azt mutatja, hogy van érzelme a spekuláció iránt. Eddig azonban senki sem akadt, aki spekulációját diadalra segítette volna s így az igazgató alighanem képtelen lesz önmaga végigélni az örökös lakás beláthatatlan előnyeit.

KOZGAZDASÁG.

A sertés-rendelet.

Nemrég jelent meg a sertések forgalomba hozataláról és a maximális áráról a miniszteri rendelet. A város közlekedési vállalata a miniszteri rendelet fontosabb rendelkezéseit tájékoztatásul az alábbiakban közli:

Sertéseket csak élőszuliban, levonás nélkül szabad eladni. A sertéseket az átadás előtt az utolsó 12 órán belül nem szabad sem etetni, sem itatni. Élősertéseknek az átvétel helyéről történendő eladásánál az alább megállapított áraknál magasabb árakat követelni, vagy fizetni tilos: 1. sovány sertésekre nézve darabonként: 20—30 kgr. súlyú sertés eladásánál élőszul kgr.-ként 8 kor. 30 kg.-on felüli súlytöbbletért bezárólag 90 kg.-ig kilogrammonként hat korona. 2. hizott sertésekre nézve darabonként: 91—125 kg. súlyú sertés eladásánál élőszul kgr.-ként 8 korona. 126—150 kg. súlyú sertés eladásánál élőszul kgr.-ként 8 kor. 20 fillér. 151 kg.-tól feljebb eladásánál élőszul kgr.-ként 8 korona 40 fillér.

A fent megállapított legmagasabb árak ma

gukban foglalják a sertéseknek a mázsálóg és a rakóállomásra juttatásával járó összes költségeket (darabpénzt, farkpénzt, mázsálási költséget, etetési és itatási díjat, hajtódíjat, illetőleg az állomáshoz való kiszállítás költségeit stb.) és az eladó súlyvesztés miatt vagy más címen külön megtérítést akkor sem követelhet, ha a sertések mázsálása hitelesített mázsá hiján nem a telephelyen, hanem csak a telep helyéhez legközelebb fekvő hitelesített mázsán történhetik. Ezek a legmagasabb árak nem terjednek ki a 20 kg.-nál kisebb súlyú sertések adás-vételére.

A termelő és a viszont eladó között való forgalomban mm.-ként tiszta súlyra nyers disznósírért (mindennemű nyers disznósírért és nyers szalonnáért) 1200 koronánál, mindennemű friss sertéshusért pedig — ideértve a lehozott vagyis szalonna nélküli félsertést is — 1050 koronánál magasabb árt követelni vagy fizetni tilos. A leölt szalonnás sertéseknek egészben vagy fél darabban való adás-vétele esetén követelhető legmagasabb árt a jelen rendelet 6. szakaszában megnevezett hatóságok állapítják meg; ez az ár azonban métermázsánként tiszta súlyra az 1140 koronát nem haladja meg. Olvasztott disznósír eladásánál a termelő és a viszonteladó közötti forgalomban mm.-ként tiszta súlyra 1400 koronánál magasabb árt követelni vagy fizetni tilos.

A megállapított legmagasabb árakat a termelés helyén, a vasuti vagy hajóállomáson való átadás esetére csomagolás nélkül kell érteni. Ha a csomagolást az eladó szolgáltatja, azért a vevőnek hordóban való szállítás esetén legfeljebb a vételár 8 százalékát, másnemű csomagolás esetében pedig legfeljebb a vételár 6 százalékát számíthatja fel a vételáron felül. Az elkészített szalonnaféléknek, zsirnak, husnak, sertéshusból készült áruknak a kiskereskedelmi forgalomban érvényes árát később állapítom meg és hozom a közönség tudomására.

== **Tőzsde. Budapestről** telefonálja tudósítónk: Az értéktőzsdén ma a következő záróárak voltak: Magyar Hitel 1362, Osztrák Hitel 912, Agrárbank 4684, Fabank 981, Hazai bank 67, Kereskedelmi bank 5900, Magyar bank 981, Concordia 920, Viktoria 1455, Salgótarjáni 1235, Rimamurányi vasmű 1153, Fegyvergyár 1145, Genz-Danubiusz 4320, Adria 1880, Atlantika 1455, Osztrák-magyar államvasút 1055, Klótid vegyipar 652, Náci tanigyar 3500, Reagor 1455.

== **A Magyar Bank félévi mérlege.** A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság az év első felének eredményéről beszámoló mérlege a múlt évi nyereségáthozattal együtt 8.092.152 korona tiszta nyereséggel zárul. Az eredmény számla a tavalyi eredménnyel összehasonlítva a következő képet mutatja: Jövedelmek: 1918. első félév. Nyereségáthozat egy millió 354.553, 1917. első félévben (1.258.997), tiszta kamatjövedelem 7.193.253, (4.674.650), Nyereség és jutalék a banküzletben 3.872.958, (1.589.834), az áruüzletben 2.704.899, (1.707.155) Házberjövdelem 214.952, (112.52), összesen 15.340.616, (9.344.100) korona. Kiadások: Költségek 4.251.346, (2.955.653), Hadi jótékony célú kiadás 1.843.187, (624.090), Leírás 98.648, (96.489), Adók 1.057.282,33, (a múlt évben a költségek tételében foglaltatott). Nyereség-egyenleg 8.092.152, (5.667.867). — Összesen 15.340.616, (9.344.100) korona. A költségek igen nagy mértékű megnövekedése a tisztviselőknek juttatott fizetésemelésben, valamint a felemelt háberus drágasági és beszerzési pótlékban, végül az általános üzleti költségeknek főleg a háboru okozta további növekedésében leli magyarázatát. A hadi-jótékony célú kiadások nagy emelkedése arra vezethető vissza, hogy a bank a háberus jótékony célú akciók folyton szaporodó igényeinek is megfelelő mértékben tett eleget, ezenkívül pedig a Károly király gyermeknyaralattási akciót 1 millió koronás hozzájárulással segítette elő. A betétek összege 592 millió koronára emelkedett és így az 1917. június 30-iki összeggel szemben 309 millió, az 1917. december 31-iki mérlegben kimutatott állománnyal szemben pedig 185 millió koronányi emelkedést tüntet fel. A banknak sikerült a VIII. hadikölesön alkalmával 303 millió, az

eddig nyolc hadikölesönnel együttvéve pedig 1176 millió korona jegyzést a pénzügyminiszteriumnak bejelentenie.

— **A háberusrendelet végrehajtása.** A hivatalos lap mai száma gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter több rendeletét közli. A rendeletek a szőna, tavasz-szalma és alomszalmakészletek zár alá vételéről, felhasználásáról és közszükségleti célokra való igénybevételéről szóló kormányrendelet végrehajtására vonatkoznak.

Az új milliomos.

— *Aki nem tudta aláírni a nevét.* —

A samesz háber szó és annyit jelent, mint templomszolga. A samesznek ezuttal sincs valami különösebb jelentősége, csupán aktualitása. És pedig az az anekdotaszzerű história teszi aktuálissá, amely a sameszről mostanában indult körútra a szélrózsa minden irányában. A háboru elején történt, hogy egy oroszult galiciai faluban a többi közt tönkre ment Rubinstein Mózes is, akinek a pájeszen kívül nem maradt egyebe, mint a nagy családja. Amikor az oroszokat szerencsésen kiverték a faluból, összeült a zsidó kupaktanács és elhatározta, hogy felszegelyezi Rubinstein Mózeszt. A rabbival az élükön meghivatták Rubinsteint és közölték vele, hogy a hitközség havi 400 korona fizetés mellett megfogadja samesznek.

— És mi lesz a dolgom, rabbi lebn? — kérdezte Rubinstein.

— Nem sok. Beszedi a hitközségi pénzt és aláírja a nyugtát.

— Nem vállalom! — jelentette ki szigorúan Rubinstein.

A megrökönyödött gyűlésezet hamarosan felemelte 500, majd 600 koronára a sameszi fizetést, de Rubinstein így sem volt hajlandó vállalni. Csak hosszas faggatás után árulta el Rubinstein az okát, amiért a felajánlott állást nem vállalja. Ugyanis nem tud írni. A hitközség jószívű tagjai így se mondottak le hitsorsosuk felszegelyezéséről és Rubinstein Mózesnek 5000 koronát adtak össze, hogy valamihez kezdessen. És Rubinstein Móric felesapott Budapesten spekulálnak. Kereskedett, közvetített és egy félév alatt csekély százezer koronát szerzett, 1915-ben már milliomos és 1918-ban már sokszoros milliomos lett Rubinstein. A sok millió boldog birtokosa egy szép napon beállított egy pesti bank igazgatójához, hogy igazgatósági tag óhajt lenni. Rubinstein 10—12 millió tőkéjét felajánlotta a banknak üzleti célokra és sikerült az igazgatói állást elnyerni. Csupán csak egy kérdés maradt még hátra, amelyet Rubinstein intézett a vezérigazgatóhoz:

— Mi lesz a dolgom, igazgató ur?

— Semmi — felelte — azaz, hogy mégis, egyszer-másszor majd alá kell írni a nevét.

— Nem vállalom! — jelentette ki Rubinstein.

És hiábavaló volt minden kapacitálás, Rubinstein nem tágitott. Hosszas faggatásra végre elárulta, hogy azért nem vállalja, mert nem tud írni.

A vezérigazgató összecsapta a kezét és felsőhajtott:

— Ember, mi lett volna magából, ha még írni is tud?

És Rubinstein Mózes nyugodt flegmával felelte:

— Hát samesz.

SPORT.

Katonanapok sporteseményei

A 33-ik gyalogezred katona napjai, melyen Arad egész társadalma áll a jótékonyág szolgálatába, sportterén is rendkívül érdekes eseményeket nyújtanak Arad közönségének.

18-án, azaz vasárnap délután a tiszték, majd a legénység atletikai viadala után a budapesti 1. honvéd gyalogezred tiszticsapata mérkőzik az Aradi Torna Egylet football csapatával.

19-én, a katonanapok harmadik napján pedig revanche mérkőzést tart a szegedi 5-ik honvéd gyalogezred tiszticsapata a 33-ik gyalogezred tiszticsapatával.

Mindkét napon az Aradi Athl. Club Török Gábor-utcai sporttelepén lesznek a sport események.

+ **Tennis versenyek a katona napokon.** A 33-as katonanapok egyik legszebb eseménye lesz az a tennis verseny, amelynek rendezésére az Aradi Korcsolya Egylet augusztus 20-án felajánlotta pályáit és segédkezését. A verseny rendezősége kizárólag aradiak részére a következő versenyeket írta ki: 1. Tanulók versenye egyes. 2. Tanulók versenye páros. 3. Haladók versenye egyes. 4. Haladók versenye páros. 5. Bajnoki verseny női. 6. Bajnoki verseny férfi. 7. Bajnoki verseny páros. A három utolsó szám győztesei „A 33-as katona napok bajnoka” címet nyerik. Nevezési díj az 1., 2. számra 5—5 korona, a 3., 4. számokra 10—10 korona, az 5., 6., 7. számokra 15 korona. Nevezések a Korcsolya egyleti pénztárnál jegyezhetők elő 15-éig. Ugyanott a nevezési díj előre lefizethető.

— UJ KÖNYVEK.

* A Nyugat folyóirat augusztus 1-1 száma a következő tartalommal jelent meg: Babits Mihály: Zsoltár gyermekhangra. — Zsoltár férfihangra. — Egy perc, egy pillé. — Dal, prózában. (Versek.) Kádár Endre: Balalakja. (Regény. VIII. Vége.) Tóth Árpád: Idegen költők-ből: Musset „Vence” — Byron „Childe Harold bucsuja”. Versek. Nagy Dániel: Pistike. (Jelenetek.) Déry Tibor: Novella. Lányi Sarolta: Az első mosoly. — A vendéghez. (Versek.) Boross László: Marczali Henrik: Világpolitika és világgazdaság. A politika mögöl. Fenyő Miksa: Burián gróf üzenete. Gellért Oszkár: Ausztria-Magyarország mint békeközvetítő. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Vilmos császár-ut 51. szám. Előfizetési ára: egy évre 36 korona, félévre 18 korona, egyes szám ára 2 korona 40 fillér. Mutatványszámokat kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

* Mint a Kék Könyvek 6-ik kötete jelent meg: Henri Barbusse: *A szerelem pokla*. Henri Barbusse, a világháboru alatt világirodalmi üstökös-ként megjelent francia írónak az egész világot lázban tartó új regénye: A szerelem pokla szenvedélyes szerelmi regényekhez sorolható. Hihetetlen nagy sikere van a könyvnek eredeti franciában, eddig 91 kiadás jelent meg; körülbelül félmillió példányban. A gyönyörű klasszikus szépségű könyvet Simó Ferenc az eredeti minden szépségével ültette át magyar nyelvre. Ara a remekül sikerült borítékrajzzal ellátott vaskos kötetnek 10 korona. A könyv Herczka Árpád kiadásában jelent meg.

MODERN KABARE.

Központi Szálloda Salacz-utca.

Aradon, augusztus 9-én pénteken:

Uj műsor! Uj tagok!

Két új bohózat.

Közkívánatra Az iskola (uj viccekkel) és a többi új attrakció.

Hétfőn és pénteken pikáns-est.

Vasárnap d. u. 5 órakor mérsékelt hely-áru fehér műsor.

Augusztus hó 15-én, csütörtökön Vágó Géza bucsu fellépte és jutalomjátéka. Szinre kerül Vágó Géza új magánjelenete: „Lecke a házasságból” és „Ami minden leánynak tudni kell.”

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Dietrichstein Herman és neje szül. Schattelesz Irén, fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy imádott egyetlen kis fiuk

Fricike

ártatlan életének 3-ik évében rövid, de kínos szenvedés után, folyó hó 8-án hajnali 3 órakor elhunyt. Drága kis halottunkat folyó hó 9-én helyezték örök nyugalomra.

Halálát a Dietrichstein és Schattelesz családok gyászolják. 5635

Alulírottak úgy a saját, mint az egész rokonság nevében mély bánattal jelentik, hogy a felejtethen apa, nagypapa és jó rokon

Weiss Dávid

f. hó 7-én éjjel 11 órakor, jámbor és munkás életének 80-ik évében elköltözött az élők sorából. Drága halottunk földi maradványait f. hó 9-én d. u. 4 órakor fogjuk a Kossuth-utca 63. sz. gyászszobából az aradi izr. sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Aldás emlékére!

Arad, 1918, augusztus hó 8-án. 5634
Özv. Künsztler Gyuláné szül. Weiss Jolán, Jellinek Józsefné szül. Weiss Margit, Haas Józsefné szül. Weiss Kornélia, Weiss Arpád, gyermekei. Jellinek József, Haas József, vejei Künsztler Andor, Künsztler Dezső, Künsztler Ernő, Künsztler Irén, Haas Margit férj. Winter Emilné, Haas Sándor, Haas Laci, Zöldi József, Zöldi Ernő, unokái.

PRO REX ET PATRIA!

Bogván Istvánné Winkler Ilus úgy a maga, mint az alulírottak és az összes rokonok nevében is fájdalomtól szívtel tudatja, hogy felejtethetetlen jó férje, a legjobb fiu, vő, testvér, sógor és rokon

Bogván István,

építész, t. árkász-hadnagy.

a Signum Laudis, a Károly csapatkereszt, a koronás arany érdemkereszt, a nagy-ézüst vitézségi érem kétszeres és a bronz vitézségi érem tulajdonosa,

f. hó 5-én reggeli 7 órakor, életének 32-ik, legideálisabb házasságának 6-ik évében, a Piave átkelésénél szerzett súlyos sebesülése következtében Budapesten jobblétre szenderült.

Drága halottunk földi maradványait Aradra szállították és ugyanott f. hó 9-én, délután 5 órakor fogtak, a felső temető halottas házában, a róm. kath. vallás szertartása szerint be-szenteltetni és katonai pompával az aradi hő-sök temetőjében örök nyugalomra helyezni.

A boldogult lelki üdvéért az engesztelő gyászmise áldozat augusztus 10-én, reggeli 8 órakor fog a főt. Minorita-atyák templomában az egék Urának bemutatlatni.

Béke porairal Aldás emlékére!

Budapest, 1918, augusztus hó 5-én. 15
Özv. Bogván Károlyné, édes anyja. Özv. Winkler Sándorné, anyósa. Bogván Károly és neje, Bogván Lajos és neje, özv. Bogván Gyuláné, özv. Lévy Józsefné szül. Bogván Mária, Bogván Béla és neje, Bogván Nándor és Winkler Piroska, testvérei, illetve sógornői.

Varrónők felvételnek a 7. számú hegyitüzérezred pótlótegenél, 5647 Arad-Csála.

Az alulírott Kereskedelmi és Iparkamara fájdalommal jelenti, hogy több mint két évtizeden át volt érdemes beltagja

Weisz Dávid ur

meghalt.

A magyar kereskedő-társadalom ritka szorgalmu nagy tevékenységű tagját vesz-tette el benne. 5641

Aradi Kereskedelmi és Iparkamara.

381-918. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Alulírott községi előljárók köz-hírré tesszük, hogy az Elek község tulajdonát képező szálloda, vendéglő és kávéháza hozzátartozó mellékhelyi-ségekkal együtt 1918. évi augusztus hó, 24-én d. e. 10 órakor Elek község-házán megtartandó nyilvános árverésen 6 évre bérbeadni fog és pedig oly fel-tétel alatt, hogy a háboru tartama alatt a megajánlott házbérnek csupán felét köteles a bérlő fizetni.

A részletes árverési feltételek a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt az érdeklődők rendelkezésére áll-lanak.

Elek, 1918. évi augusztus 3.

Elek község előljárósága.

Szathmáry Iván, Schneider József, főjegyző. 5638 bíró.

Gépirónő, Villany-vasaló GÉCS KÁROLY

építészeti irodája

Arad, Deák Ferenc-u. 33.

Elvállal mindennemű építkezést, átalakítást, javítást; tervezést és költségvetést, modern szerkesztési kivitelben jótállás mellett méltányos árakban. 5323

ki a gyorsírázatban perfect, azon-nali, esetleg szeptember 1. belépésre felvétetik.

Ajánlatok az Aradi Közgazdasági Bankhoz nyújtandók be. 5584

elsőrendű minőség, kapható amig a készlet tart 5132

Palinkás L. és Társa

villanyműszerész

Arad, Deák Ferenc-utca 7. sz.

HARISNYA KLINIKA Arad, Ferdinánd-u. 8. sz.

Rongyos harisnya nincs többé!

Rossz és levágatlan fejjű másfél pár női harisnyából készítünk egy pár kifogástalan, jó harisnyát. Két pár rossz férfi harisnyából egy pár jó harisnyát. Vidéki megrendelések postai útián legpontosabban eszközöltetnek. Kérjék a címre ügyelni. 4971

Ujságmaculatura ismét kapható kis és nagy mennyiségben.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegek utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit!! Szagtalanit!!

Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.
Peppo hintőpor ... 1.50 korona.

Hajós Árpád gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer sápadt hölgyeknek hogy arczuk és ajkuk ade, piros színét visszavarázsolják. — Senki el-tal fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegek ára 3.— korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem káros! A szájrégőt deszinficiálja, utó-ize igen kellemes. Ára 1 korona.

Hajós Árpád gyógyszerárában

Arad, Andrassy-utca 22. szám.

Poloskák irtására egyedüli biztos szer a

Phenoleav'

1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszer

gyermeknek és fel-nőttöknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, pörköltve 1/2 kgros csomag 6 korona.

Aranynek beváltom grammját 19.— K-ig **Kö ponti arany beváltó**
14 karátos arany grammját 11.— K-ig **ékszerész.**
 (törvényileg bejegyzett cég) 1731
Ezüst evőeszközöket és ezüst tárgyakat a legmagasabb árakon vesz **Arad, József főherceg-ut 12. sz.**
 (Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
 Minden szó hirdetési ára 60 fillér.
 Vastagabb betűkkel 20 fillér.
 A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
 Hirdetéseket délután fél 6 óráig vehetnek fel.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
 A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 3 korona.
 A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

HU BARÁTNŐ levele van. 6500
 KAMILLA. Kiadóba levél ment. 6554

Házasság.

53 ÉVES özv. vasuti kalauz. házasság réliából megösmelkedne fiatal özvegy vagy idősebb leánnyal, hozomány felül. Levelet teljes címmel a kiadóhivatalba „Özvegy” jeligére. 5628

Alkalmazást keres.

VIZSGAZOTT gépész. a cséplési idényre cséplőgéphez ajánlkodik. Cím a kiadóhivatalban. 5643

KÉT TISZTVISELŐ szabad idejére bármily irodai foglalkozást vállal. Pontos munkakereső alatt ajánlatokat a kiadóba kérnek. 5629

VEGYESKERESKEDŐ, 41 éves, katonaságtól elbocsátva, jó bizonyítványokkal, bizalmi állást keres. Cím a kiadóban. 5602

Alkalmazást nyer.

BOLTISZOLGA vagy elárúsító leány, italmérési üzletbe kerestetik. Cím Bohus-palota, III. kapu, III. emelet, aitt 29. 5648

EGY ÖGYES fényképész retusőr felvételik. Bach műterem, Gyulaféhvár. 5631

ERKEZELESERE keresünk rendszeres írásu, megbízható egyént. Lehet rokkant katona is, ki kisebb-nagyobb résomagokat emelni tud. Cím a kiadóban. 5600

MENDENES CSELEDET keresek nagyobb vidéki városba, 80 korona fizetéssel és tejes ellátással. Tudakozódni lehet Schwartz, Attila-tér 4. 2599

100 KORONA JUTALMAT FIZETEK annak, aki nekem egy erőteljes, egészséges szoptatós dajkát, jó fizetés és ellátás mellett, szerez. Ajánlatokat Friedrich Aladárné Temesvár-Józsefváros, Ormos-utca 13. számú címre kérek. 5600

EGYES FÜSZERKERESKEDŐ segéd alkalmazást nyerhet Nagy Farkasnál, Arad. 5607

KERESÜNK erdei iparvasúthoz nyugdíjazott máv. pályafelügyelőt. Jelentkezhet vasárnap d. e. Karolina-utca 5., ajtó 7. 5619

KIFUTÓ FIU, jó fizetés mellett, nyemlényekben alkalmazást nyer.

Lakást keres.

FÖTISZTVISELŐ, csinos és tiszta butorozott szobát keres. Ajánlatok „Alkandó” jeligére a kiadóhivatalba. 5624

KERESÉK szeptember elsejére 1 vagy 2 szobás butorozott lakást, fürdőszoba használattal, a belváros közelében. Ajánlatokat „Fiatal pár” címen a kiadóba kérek. 5645

Vétel és eladás.

JÓKARBAN LEVŐ szabadon futó kerékpár azonnal eladó. Urbán Iván-utca 52. 5644

ELADÓ egy jókarban levő Splaeding-rakett, 14 $\frac{1}{2}$ c.-os. Megtekinthető 5 és 6 között Fábán László-u. 4. 5646

FOTOGRAFUSOKNAK rámak, tálak, stativok és egy „Dietzler” objektív, olcsón eladó Kapa-utca 33. 5627

EGY SMITH PREMIER sokszorosító készülék, békeidejű, teljesen új, K 250 eladó. Bach A., Gyulaféhvár. 5631

EGY SATOR, öszezerakható, 9x2 $\frac{1}{2}$ méter, 54 \square Ia, ponyvával, eladó. Bach A., Gyulaféhvár. 5631

JÓKARBAN LEVŐ ácszerszám eladó. Özv. Nagy Gézánc, Zimándi-u. 15. 5630

ELADÓ 40 darab 13 méter, 80 darab 6—8 méter faragott fenyőfa gerenda Gläser Izidornál, Háromalmáson. 5637

10 HEKTÓR KAD, prés és szállózúzó Aradkövi szőlőben eladó. Petrik Mitrunál megtekinthető. Kísszentmiklósi jegyző felvilágosítással szolgál. 5633

LEGELSŐBBRENDÜ férfi és női aradi ízr. templomi szék bérbe vehető, esetleg megvehető. Cím kiadóhivatalban. 5636

ZSOMBOLYAI 253. sz. kátrányzatlan honyolt cserepét nagyban és waggontételben is ajánlunk. Pankotai cementárnygyár, Pankota. Telefon szám: Pankota 9. és Arad 10—84. 4090

VÖRÖSHAGYMAT, foghagymát, sárgarépat, petrezselymet, főzőtököt, zöldbabot, sb. maximális árakon szállítunk. Áruforgalmi Részvénytársaság, Makó. 351

PIANINÓ elsőrendű gyártmány, eladó. Variassy Lajos-utca 80. 5620

LÓBAB CSILLAGFÜRTÖT megvételre keresek, bármely mennyiségben. Goldis Kornél, Nadeh. 5524

HORDÓT, újat és használtat, minden mennyiségben veszek. Ungár József Arad, Varjassy Lajos-utca 39. 5614

MAGYARADON 165 Hl. kitűnő minőségű bor eladó Eich Józsefnél. 510

HASZNÁLT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 2100

Ingatlan.

26 KIS HOLONYI tanács birtok, ezer gyümölcsfával, szabad kézből sürgősen eladó. Vasuti megállótól kettő kilométernyire, gyönyörű, egészséges fekvéssel. Tóth István, Boncalfalva via Arad megye. 5642

ELADÓ egy magánház több melléképülettel. Vasgereben-utca 13., Uj-Séga. 5625

BÉRHAZAK a város szívében, egyike azonnal lakható, öt szobás lakással eladó. Cím a kiadóban. 5775

KÜLVÁROSBAN kisebb ház, eladó. Cím a kiadóban. 5576

PURGLY LAJOSNÉ-UTCA 135. számú ház, kerttel, eladó. 5598

Üzletek.

ZARÁNDHÓDOS (Arad.) községben egyedüli kocsmá és bolti helyiség eladó magánlakással, mely áll 3 szoba, konyha, istálló és a többi melléképítéssel, továbbá 22 hold egytagban prima szántófölddel együtt — mely telekmentes — 85 ezer koronáért. Suhajda Ignác, Zarándhodos, u. p. Köröshökény. 5628

Oktatás.

KERESÉK egy komoly, idősebb férfit, vagy nyugdíjas tanárt pusztára, gyermekeim mellé nevelőnek, aki 14 éves fiamat a gimnázium ötödik osztályából és nyolc éves fiamat az elemiből előkészítené és sikeresen levezigáztatná. Teljes ellátást és megállapodás szerinti fizetést adok. Zongorához értők előnyben részesülnek. Ajánlatot Muzsaj Zoltán, Seprős (Arad megye) címre kérek. 5612

5 szoba,

konyha, lakberendezése és felszerelése esetleg lakással együtt

azonnal átvehető. Cím a kiadóhivatalban. 5613

Könyvnyomdal

tanulóleányok

jónizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

5423—1918. szám.

Eladó

1 drb. tenyészképes magyar bika 5640
 10 drb. magyar tehén részben vemhes, részben kis borjuval és 100 drb. féleves urasági mangolica malac.
 Bővebbet: Osanádmegyeli gazdák áruforgalmi Rt. Magyarbányhegyes.

Hirdetmény és felhívás!

A magyarpécskai fogyasztási szövetkezetnek Magyarpécskán 1917. évi augusztus hó 9-én d. u. 5 órákor megtartott évi rendes közgyűlése kimondta a szövetkezet felszámolását és felszámolókul alólirottakat választotta meg.

Fentiek alapján felhívjuk a magyarpécskai fogyasztási szövetkezetnek összes hitelezőit, hogy jelen hirdetmény harmadszori közlésétől számított hat hónap alatt alólirott felszámolókul valamelyikénél annál is inkább jelentsek be követeléseiket, mert ellenkezőleg a végelszámolásnál azok nem fognak figyelembe vétetni.

Kelt Magyarpécskán, 1918. évi július hó 28 án.

Borsos Gyula, Reiner Adolfs,
 Dr. Ghebeles Lázár,
 felszámolókul. 5616

Ucska, használt

ólomcsöveket

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk.

Aradi nyomda részvénytársaság.

A kisjenői járás főszolgabirája,

Pályázati hirdetmény.

A nyugdíjazás foytán üresedésbe jött szapáryligeti községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek, felhívom mindazokat, akik ezt az állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket és eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám augusztus 26-nak délután 5 órájáig nyújtsák be.

Az állás javadalmazása:

1. A községtől 600 korona készpénz, 300 korona gabonaváltóság, 120 korona szénaváltóság, összesen 1520 korona, melyet az állam 2000 koronára egészít ki.
2. 41 köbméter tűzifa természetben.
3. Természetben lakás, végül
4. kilátásba helyezhető a kir. kincstártól 10 hold föld haszonélvezete.

Kisjenő, 1918. augusztus 6.
 5680

A főszolgabíró távol: szolgabíró.